

La Babia Nietzscheana

Sandra Pouza

No gaires coses considerava Nietzsche necessàries per a ser feliç, o per a viure, ja que el seu concepte de Felicitat o de ser feliç potser no té cabuda en el nostre imaginari. Poques coses, com deia: alimentació, clima favorable, un lloc idoni per a viure i un descans plàcid. La fisiologia, traduïda en salut, té un paper molt important per a un Nietzsche malaltís i agosarat. Ell anirà a la recerca d'un lloc on poder descansar, on curar-se (al més propi estil epicuri) i refugiar-se sobre si mateix. D'aquí prové la seva "obsessió" per trobar climes favorables: Saint Moritz, Venècia, Gènova. Al 1888 va descobrir Torí, ciutat al nord d'Itàlia. De Torí li agrada tot. Pot passejar, pot escriure i ho fa molt i intensament. És a Torí quan té el seu col·lapse i la seva germana l'ingressa al psiquiàtric de Basilea. Morirà allà.

La fisiologia té un paper molt important en tot el pensament Nietzscheà. A l'*Ecce Homo* s'aprecia aquesta relació entre l'estat del cos i la doctrina del ressentiment. Els ressentits són els dèbils, els esgotats: "El ressentiment és la cosa prohibida *en si* per a un malalt, el seu mal, lamentablement, també la seva tendència més natural"¹. El ressentit sempre està 'malalt' i sempre es queixa. Però no ho fa perquè vulgui sinó que aquest ressentit està condemnat al fatalisme, no ho pot evitar (igual que el soldat rus que davant del fred no vol lluitar, es deixa vèncer per la seva debilitat). Nietzsche afirmarà que aquest tipus de sensació posa el cos malalt. Què es pot fer per evitar aquest destí fatal del ressentiment? El *pathos agressiu*. La guerra, com ell diu. Una guerra per a construir alguna cosa, una agressivitat que repta a l'enemic; una guerra, en igualtat de condicions, on no es pot lluitar amb un dèbil, aquest dèbil s'ha de transformar, transformar-se en un ésser fort, lluitador, net. Aquesta netedat només s'aconseguirà en soledat. Aquest concepte de soledat es repeteix constantment. De fet, tots ens imaginem un Nietzsche solitari, errant. En realitat és així. Un exemple d'això és com descriu la metodologia utilitzada per a escriure el seu llibre 'Així va parlar Zaratustra': "Els matins, en direcció sud per l'esplèndida carretera cap a Zoagli, pujava a dalt de tot, deixant de banda els pins i contemplant la mar immensa; a les tardes sempre que la salut ho permetia, donava la volta a tot la badia de Santa Margarida fins al darrere de Portofino [...] En aquests dos

---

¹ Íbid, pàg 104.

camins va saltar la idea de tot el primer Zaratustra, sobretot el mateix Zaratustra, com a tipus: millor dit, *ell em va assaltar a mi...*”

Zaratustra és el representat del que Nietzsche anomena la gran salut. Aquest concepte, l'exposa en un dels darrers fragments del llibre 'Aurora': “Nosaltres, infantaments prematurs d'un món encara indemostrat, nosaltres necessitem per a una nova finalitat també un nou mitjà, vet aquí, una nova salut, que sigui més forta, divertida, resistent, temerària i jovial del que ho han estat totes les salut fins ara”. Una salut, que s'ha d'adquirir, com un procés. Aquesta nova salut s'adquireix amb una mirada vital a la nova realitat que aquesta pot construir. És a dir, el pas previ per a canviar la realitat és tenir una nova salut, una nova fisiologia. Tenir cura d'un mateix el millor possible. El mateix Nietzsche ho experimenta, quan pot arribar a caminar fins a vuit hores seguides per muntanyes, és quan més escriu. Quan millor es troba. Quan pot viure plenament. És per això que la fisiologia de la nova moral no ha de ser dèbil o tancada sinó oberta i capaç de resistir qualsevol cosa. Ballar infinitament.

Què fem per a millorar la salut? Què és el que aconsella el nostre filòsof? Millor dit, no el que aconsella sinó el que ens reclama, exigeix. Com tota la seva filosofia, a cops de martell. Doncs, unes coses bàsiques: vigilar l'alimentació, el clima i el lloc. De les darreres, ja n'hem parlat; de fet, va ser com una obsessió per a ell. Què podem dir de l'alimentació? Quina alimentació ha de tenir la nova salut, la nova moral? La recepta és ben senzilla: menjar poc. Molt més important és el descans o com ell ho anomena: “la manera de descansar un mateix”. Aquí la solució és fàcil: llegint. Com a filòleg que és, és ben senzill imaginar Nietzsche llegint uns dels clàssics francesos que tant l'apassionaven. Envoltant de natura, tranquil i relaxat. I tot això en soledat.

La fisiologia és una eina més a l'hora de començar la transvaloració dels valors de la vella i raquílica moral judeocristiana. Perquè el superhome no és un ideal; de fet, aniria en contra de tot el plantejament de Nietzsche pensar que el Superhome és algú que no existeix. I tant que existeix! En aquest sentit, el concepte d'*Homenot* de Josep Pla té moltes semblances amb el que Nietzsche volia dir. Així per a Pla: “Per a mi *homenot* és un tipus singular, insòlit, una persona que s'ha significat, en una qualsevol activitat, d'una manera remarcable”. Nietzsche signaria aquesta definició per al seu Superhome. Una persona real que lluita, que cada vegada es va superant a si mateix cada dia gràcies a la força o a l'energia que li dona la seva voluntat de poder. La voluntat de poder és el motor de l'ésser humà. Sense ella no té res sentit ni tan sols

viure. Un ésser humà que no 'funciona' no té voluntat de poder. A un dèbil o ressentit, arrossegat per la seva falta de voluntat, no li pots demanar res més. Per a poder començar a sortir d'aquesta roda que només el porta cap a la debilitat més absoluta ens hem de començar a arraulir a nosaltres mateixos. Una altra vegada la soledat. (I amb els altres ingredients necessaris: alimentació, descans, lloc).

Aquesta soledat, però, no l'hem d'imaginar com una soledat tancada, sinó oberta. Una soledat que deambula per tots els racons i que només busca trobar-se a si mateixa per tal de poder començar a canviar la vida. O molt més ben dit, per tal de començar a viure. I és que la vida no està preparada per als dèbils, dirà Nietzsche, està preparada per a les persones que la volen viure. I viure la vida és molt difícil. D'aquí el seu concepte de vitalisme com el pilar fonamental de tota la seva filosofia. El vitalisme posa en pràctica un verb tan poc utilitzat com és el de viure. Sense cap preposició darrera. Viure. Per a poder viure s'han de produir unes condicions necessàries, totes de les quals hem parlat. El vitalisme no nega, ni recrimina, ni pensa en el futur, ni en el passat, simplement pensa en l'aquí i en l'ara. Per això tota la filosofia nietzschiana no és un ideal sinó que és un manual d'instruccions per a poder desenvolupar-te com allò que ets de la millor manera possible per tal de no desaprofitar la vida. Aquest bé tan apreciat.

El principal problema que pot tenir qualsevol ésser humà a l'hora de viure és adonar-se que fins ara no estava vivint. Per a mi, és el tema més important de tot el plantejament fins ara exposat. T'has d'adonar que tot el que has estat fent fins ara no era més que continuar unes tradicions imposades que, si més no, són discutibles. Com fer-se'n càrrec? Com realment sortir d'aquest parany cultural tan interioritzat? Amb el comportament. De fet, si pensem en les transformacions de l'esperit (camell, lleó, infant), veurem que el més important és el comportament. La manera d'ésser a la vida. I és per això que l'infant, el comportament de l'infant, és el grau superior de tota aspiració vital. Viure com ho fan els infants. Sense prejudicis, sense imposicions culturals, sense remordiments, sense sentiment de culpa, sense ressentiments absurds, i sense deixar de fer el que en tot moment es vol fer. No hem de caure en l'engany de pensar que els infants es comporten així perquè són ingenus, perquè realment no han conegut la vida i és per això que es comporten així. Malgrat tot, no es així. Ser ingenu no és ser humil, ni simple ni modest. És el grau superior de l'esperit humà. El

comportament de l'infant és com ens hauríem de comportar tots si volem viure la vida. Té una alegria de vida. Representa Dionís.

Si ens aturem un moment i reflexionem sobre les nostres accions quotidianes, veurem que la majoria d'elles no estan guiades per aquesta puresa, aquesta falta de condicionaments sinó al contrari. La tradició, la cultura, -de la qual Nietzsche considerava que l'única capaç de dir-se amb aquest nom era la francesa-, els prejudicis, les pors, són els nostres guies a l'hora de prendre decisions. Per a superar aquesta fase tan nefasta, tan dèbil, has de començar a comportar-te com ho fan els infants. En la lluita Apol·lo *versus* Dionís, ha de guanyar Dionís. Sempre. Feina àrdua.

I quants Superhomes hi haurà? Amb quants et pots trobar? Amb pocs, amb ben pocs, realment. Ser fort i viure ens soledat no és tan fàcil com *a priori* pot semblar. Mantenir un esperit festiu davant la vida és molt difícil quan la tradició i la societat cau sobre teu com una llosa, una llosa que pesa moltíssim. És per això que la soledat és l'ingredient necessari per a poder tenir alegria de viure, posar una distància et fa més fort i t'allibera de tota la tradició arrelada a tu. Això no vol dir no relacionar-te en societat, però sí que vol significar que has d'anar a la recerca de les teves veritables passions i deixar-te guiar només per aquelles coses que vulguis fer.

Esdevenir Superhome és a les teves mans.